

Rok s covid-19

na Univerzitě třetího věku MENDELU

Je to rok, co stála celá společnost před novou výzvou, novou cestou. Cestou, kterou nikdo neznal a nemohl se na ni připravit. Zejména senioři se tak ocitli v situaci naplněné nejistotou, strachem a izolací, ale také uvědomění si potřebnosti silných rodinných vazeb, sousedské pomoci či vlastního sebenaplnění. V rámci optiky seniorského vzdělávání se snažíme tuto cestu vnímat jako příležitost a skrze nabídku různorodých aktivit ji posluchačům Univerzity třetího věku (U3V) Mendelovy univerzity i dalším zájemcům z řad seniorů zpříjemnit.

Text: Mgr. et Mgr. Lenka Kamanová, Ph.D., Mgr. Bc. Kateřina Pevná, Mendelova univerzita Brno

Začátek samozřejmě nebyl jednoduchý. Z poklidné vyšlapané cesty prezenčního studia U3V jsme se velmi rychle ocitli na čtyřproudé silnici. Pravidla provozu se navíc měnila ze dne na den, z týdne na týden. Nejprve jsme pro naše seniory vytvořili webovou stránku, kde jsme pravidelně aktualizovali nabídky vzdělávacích aktivit v podobě zajímavých veřejně dostupných přednášek, filmových dokumentů apod., anebo tipy na četbu či rukodělné aktivity. Součástí byla také nabídka psychologické pomoci pro seniory. Postupně jsme se ale začali připravovat na plnohodnotnou alternativu k prezenční výuce.

U3V ON-LINE

V září jsme provedli u našich seniorů online průzkum, v němž jsme zjišťovali, zda vůbec mají o výuku v online formě zájem. Tehdy nám jen 59 % našich posluchačů odpovědělo, že by o tuto formu výuky stáli. Zvažovali jsme, zda tedy vůbec začít. Ale rozhodli jsme se, že do toho půjdeme. Věřili jsme, že to má smysl. A že i ti, kteří zatím váhají, se postupem času „připojí“. Vedli jsme dlouhé diskuse a hledali způsoby, jaký nevhodnější nástroj pro online výuku zvolit. Přáli jsme si zpřístupnit naše přednášky co nejširšímu okruhu seniorů. Chtěli jsme, aby si naši posluchači nemuseli instalovat žádné aplikace, a věděli jsme, že vše musíme co nejvíce uživatelsky zjednodušit, abychom vyšli vstříc i těm, kteří se IT technologií bojí. Také jsme chtěli zachovat kvalitní obraz a zvuk.

Připravili jsme cyklus online přednášek a začali jsme vysílat živě na neveřejném kanálu YouTube Univerzity třetího věku MENDELU. Tato vý-

uková videa jsme v premiéře vysílali ve stanovený čas, následně byly seniorům přístupné ještě dalších 7 dní. Vysílat jsme začali první týden v říjnu a končili jsme týden před Vánoce. Z našich akademiků se stali ze dne na den „youtubeři“. Některé přednášky měly přes 2000 zhlédnutí!

Je nutno říct, že velkou výhodou máme v zázemí naší univerzity, kde je nám plně k dispozici kompletně vybavené audiovizuální studio se skvělým týmem profesionálů. Další předností jsou vstřícní kolegové-akademici, které u nás máme. Byli jsme překvapení, s jakou ochotou šli s námi do něčeho nového a pro ně neznámého. Jejich nadšení bylo náležitě odměněno – po každé přednášce dostávali velice pozitivní reakce od seniorů. I díky této zpětné vazbě s námi velmi aktivně spolupracují nadále a sami často přichází s novými tématy, která bychom v online výuce mohli využít. Okruh témat se rozšířil i zásluhou

spolupráce s Univerzitou třetího věku na Technické univerzitě v Liberci.

MEZINÁRODNÍ PROJEKTY

Kromě online univerzity třetího věku jsme pokračovali i v dalších aktivitách. Konkrétně se jedná o mezinárodní projekty v rámci programu Erasmus+, díky nimž můžeme našim seniorům přinášet i další témata, o která projevují zájem. V mezinárodním projektu se zkratkou **IDEMASAP 50+** (Increase and development of manual skills and physical vitality of citizens of the European Union over 50 years), na němž se podílí i další evropské univerzity třetího věku, jsme připravili videolekce jógy pro seniory a videolekce kreativních činností, které jsou i nyní zdarma dostupné seniorům na <https://icv.mendelu.cz/u3v/30985-mezinarodni-projekt-idemasap-50plus> a které jsou v českém jazyce s anglickými titulky.

Tématu bezpečnosti seniorů se věnuje projekt „**Kompetentní trenér – bezpečný senior. Výměna osvědčených postupů pro efektivní vzdělávání dospělých nad 55 let**“. I do tohoto projektu jsou zapojeny další evropské univerzity třetího věku, a to konkrétně v Polsku, Slovensku, Rumunsku a Portugalsku. Projekt má rozšiřovat a rozvíjet znalost a kompetence seniorů a jejich lektorů ve třech základních oblastech, kterými jsou **právní vzdělání seniorů** (zaměřeno na znalosti z oblasti právního řádu, práv spotřebitelů, vč. finanční gramotnosti), **IT bezpečnost seniorů** (bezpečné užívání IT technologií a internetových zdrojů, vč. mediální gramotnosti, bezpečná manipulace s financemi a nákupy na internetu) a **prevence kriminality páchané na seniorech** (součástí bude také praktický výcvik sebeobrany). Senioři tak mohli vyslechnout

přednášky připravené ve spolupráci s Městskou policií v Brně, Úřadem pro informační a kybernetickou bezpečnost, Záchranou zdravotnickou službou Jihomoravského kraje nebo Sdružením obrany spotřebitelů.

Vzhledem k tomu, že veškeré výukové lekce probíhají online, může se do projektu zapojit mnohonásobně více seniorů než při klasické prezenční výuce. Pokud byste rádi sledovali online lekce na tato témata, můžete se k jejich odběru jednoduše přihlásit na: <https://icv.mendelu.cz/u3v/projekt-safer-55>.

MEZIGENERAČNÍ UNIVERZITA

Je další velmi důležitou součástí našich aktivit. V rámci ní se snažíme vytvořit inspirativní vzdělávací lekce, které navštěvují prarodiče se svými vnoučaty, a na nich se učí společně i od sebe navzájem. I jejich konání přerušila pandemie a z lekcí, při nichž jsme navštěvovali různá pracoviště Mendelovy univerzity v Brně, jako např. laboratoře či poloprovozy, arboreta či školní zemědělský podnik, se staly také online lekce. Těch jsme vytvořili celkem čtrnáct a jsou rovněž stále dostupné zdarma na webových stránkách Mezigenerační univerzity MENDELU: <https://icv.mendelu.cz/mezigeneracni-univerzita-online>. Prarodiče se s vnoučaty mohou projít rodinnou historií a vytvořit si rodokmen. Mohou se navzájem otestovat v rodinném kvízu nebo pro budoucí generace zaznamenat rodinné recepty či zvyky. Společně se mohou ponořit do tajů biologie rostlin nebo bylinek a vyzkoušet si přípravu vlastní bylinné směsi na čaj. Inspirovat vás mohou i rozhovory se zajímavými osobnostmi.

Co v současné covidové době nabízí Univerzita třetího věku MENDELU?

Vysíláme 5 dní v týdnu online kurzy na témata, která vychází ze zaměření Mendelovy univerzity v Brně. Konkrétně se jedná o témata léčivých rostlin, permakulturní zahrady, genetiky a zdraví, trendů ve světové ekonomice či masné výroby. Vedle toho nabízíme průřezový kurz „Poznávejme MENDELU“, kde se objeví přednášky akademiků ze všech fakult univerzity. Abychom docílili co možná nejvyšší úrovně autentičnosti a vzhledu do tématu, jsou přednášky vybraných kurzů doplněny o videokázky přímo z terénu – laboratoří či poloproduktů naší univerzity. Například posluchači kurzu „Masná výroba“ online budou mít možnost přímo nahlédnout do výroby různých druhů uzenin nebo vidět při práci mistra řezníka. V kurzu „Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny“ je zase prostřednictvím kamery zavedeme do laboratoře a zprostředkujeme jim např. výrobu bylinné tinktury.

Online kurzy i nyní probíhají osvědčeným způsobem na neveřejném kanálu YouTube. Opět je stanoven termín premiéry a videa jsou dále k dispozici přihlášeným seniorům po dobu 48 hodin. Tento časový bonus seniori velmi oceňují, protože si mohou videa kdykoli zastavit a udělat si potřebnou přestávku, zopakovat si zajímavou pasáž a doplnit si poznámky. Ke kurzům dostávají i studijní podklady nebo originálně vytvořené pracovní listy. V tomto období bylo naším cílem také zvýšit interaktivnost online kurzů a vytvořit prostor pro dotazy na lektora i pro setkání a sdílení mezi posluchači. K tomu účelu seniori velmi čile využívají chatu na kanálu YouTube. Na dotazy jim pak lektor odpovídá buď na konci každé lekce, nebo je dotazům věnována samostatná lekce.

Pokud vás naše nabídka zaujala a chcete se vzdělat z pohodlí a bezpečí domova, můžete se na

některý z online kurzů přihlásit na našich webových stránkách: <https://icv.mendelu.cz/u3vonline>.

Co přinesla doba covidová nejen U3V MENDELU?

Byl to především impuls k rozvoji. Rozvoji směřujícímu tam, kam míří i zbytek společnosti, tedy k masivnějšímu využívání technologií. A to jak ze strany vzdělavatelů, tak i těch, kteří se vzdělávají. Přechodem na online výuku se mohla významně rozšířit naše posluchačská základna – do seniorského vzdělávání byli vtaženi i seniori, kteří se nemohli dříve účastnit prezenční formy výuky (starají se například o nemocné partnery nebo rodiče, pomáhají s péčí o vnoučata nebo jim to nedovoluje jejich zdravotní stav). Byla odstraněna také geografická bariéra. Seniori již nejsou omezeni výběrem vzdělávání v místě svého bydliště, mohou virtuálně navštěvovat online kurz na druhé straně republiky. Všichni samozřejmě doufáme, že se opět uvidíme osobně, budeme si moci popovídat, podělit se o zážitky a zkušenosti, nicméně také věříme, že nabídka online kurzů již zůstane součástí univerzit třetího věku a zachová tak příležitost vzdělávání i pro zmíněné nové skupiny seniorů.

Závěrem bychom rády povzbudili vás, čtenáře tohoto magazínu, abyste neváhali a připojili se k online zájmovému vzdělávání seniorů, které v současné době univerzity třetího věku nabízejí. Jejich seznam i s kontaktními údaji naleznete na stránkách Asociace univerzit třetího věku z. s., která vytváří metodickou podporu a zajišťuje kvalitu seniorského vzdělávání na našich vysokých školách. V této době slouží i jako platforma pro sdílení zkušeností mezi jednotlivými univerzitami.

Vzdělání je cesta, vykročte na ni společně s námi. ■